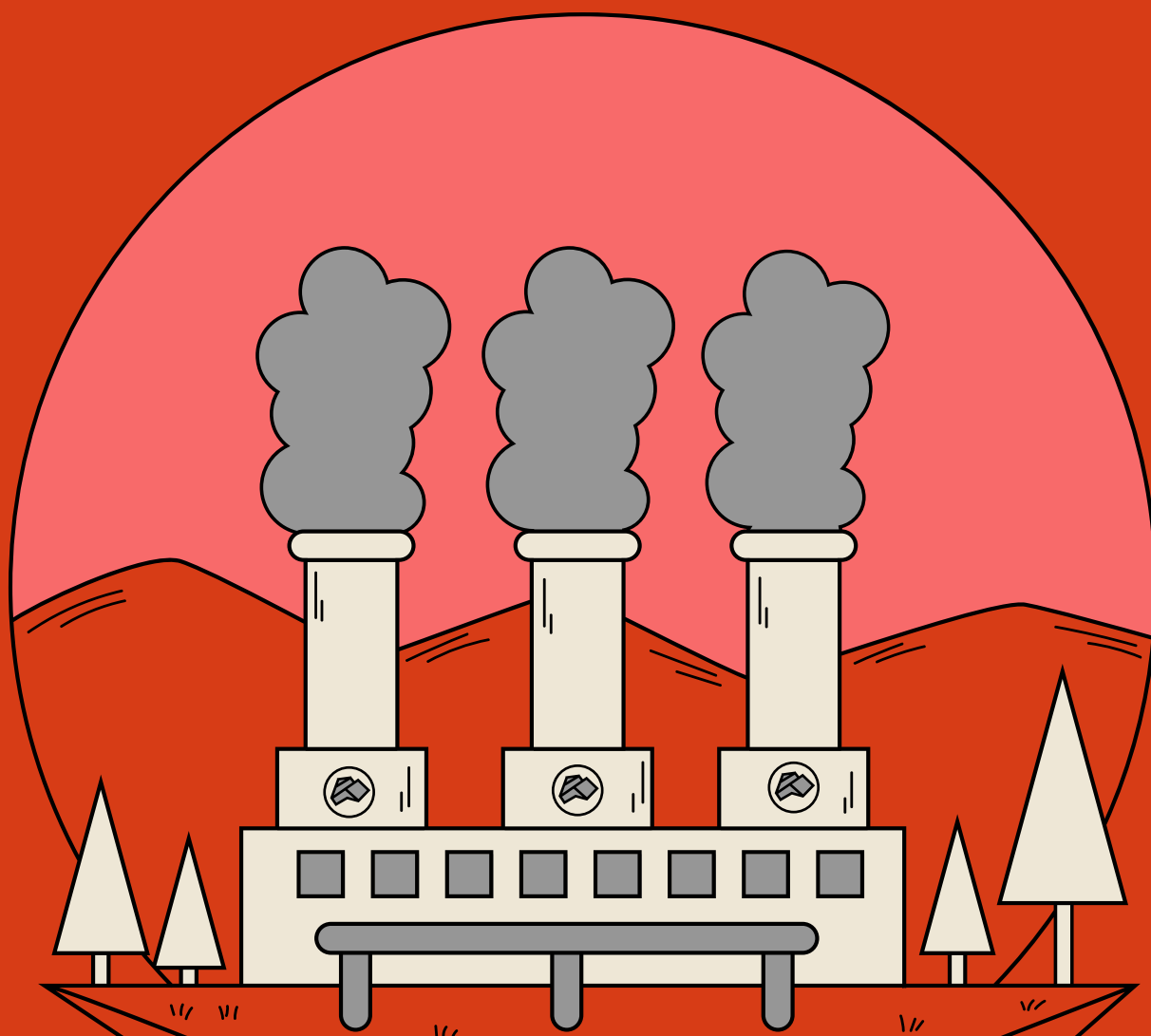

RERI

Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu

STVARNI TOK FOSILNIH GORIVA U REPUBLICI SRBIJI

STVARNI TOK FOSILNIH GORIVA U REPUBLICI SRBIJI

Pripremio | Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu

Autor | Srđan Kukolj

Izdavač | Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu

Dizajn | Srđan Kukolj

Jun 2026. godine

www.reri.org.rs

Stvarni tok fosilnih goriva u Republici Srbiji © 2026 by RERI is licensed under CC BY-NC-ND 4.0. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

RERI

Regulatorni institut za obnovljivu
energiju i životnu sredinu

A. Svetozara Markovića 39, 11000 Beograd, Srbija

E-mail office@reri.org.rs

Sažetak je izrađen u okviru projekata „Fossil-Free Serbia” koji finansira Beyond Fossil Fuels (BFF). Za sadržaj ove publikacije isključivo je odgovoran Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) i taj sadržaj nužno ne odražava zvanične stavove donatora.

1. UVOD

Republika Srbija se nalazi u fazi strukturnog prilagođavanja energetskeg sektora koja je određena istovremenim pritiskom evropskih klimatskih obaveza i geopolitičkim promenama na tržištu fosilnih goriva. Uprkos ovim pritiscima, dominantni javni i politički narativ u Republici Srbiji i dalje tretira ugalj kao nezamenjivu osnovu energetske sigurnosti, tretirajući fosilni gas kao pragmatičan prelazni odgovor dok se obnovljivi izvori predstavljaju kao nedovoljno razvijeni za ozbiljno oslanjanje. Ovaj analitički sažetak polazi od pretpostavke da navedeni narativi nisu u skladu sa podacima koje Vlada Republike Srbije objavljuje, te da je njihova sistematska analiza dovoljna za demantovanje ključnih teza koje legitimišu nastavak fosilne zavisnosti u državi.

Cilj je pokazati koje strukturne tokove i uvozne zavisnosti fosilna goriva nose u energetskeg sistemu Srbije, oslanjajući se isključivo na zvanične podatke i projekcije koje je Vlada Republike Srbije usvojila u formi Energetskog bilansa. Ovakav pristup ima posebnu vrednost u kontekstu u kom se tvrdnje o energetskeg tranziciji često odbacuju kao spoljno nametanje ili tehnički neostvarivi zahtev, jer ukazuje da relevantne činjenice nisu sporne ni sa stanovišta samog dokumenta koji definiše energetskeg politiku. Analiza je zasnovana na seriji Energetskih bilansa Republike Srbije za period od 2020. do 2026. godine, koje je Vlada Republike Srbije usvojila u skladu sa članom 13. Zakona o energetici i objavila u Službenom glasniku RS.

Energetski bilans je planski dokument koji godišnje utvrđuje iznose energije i energenata potrebnih za snabdevanje krajnjih kupaca, izrađen po metodologiji Međunarodne agencije za energiju i Evrostata. Kao takav, predstavlja najpouzdaniji i metodološki najkonzistentniji domaći izvor podataka o strukturi energetske potrošnje i kapacitetima za proizvodnju. Sve brojke i projekcije korišćene u ovom sažetku preuzete su direktno iz navedenih bilansa bez ekstrapolacije ili prilagođavanja, a odgovarajuće reference navedene su u metodološkoj napomeni na kraju dokumenta.

Zakon o energetici

Član 13

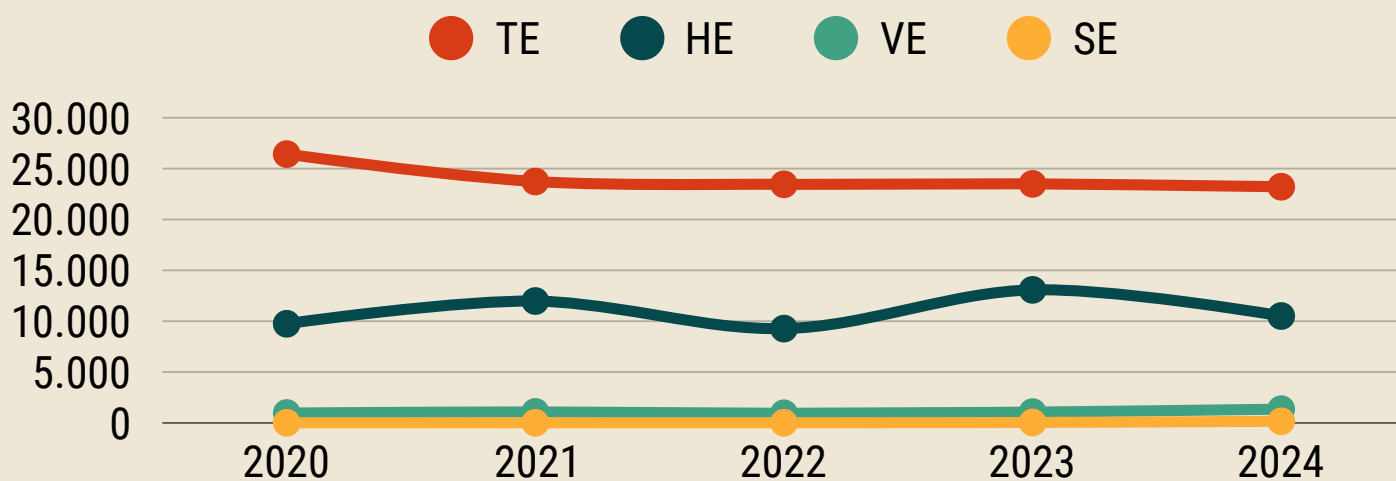
Energetskim bilansom utvrđuju se godišnje potrebe za energijom, odnosno energentima iskazanim na mesečnom nivou koje je neophodno obezbediti radi pouzdanog, sigurnog i kvalitetnog snabdevanja krajnjih kupaca, uz uvažavanje potreba za racionalnom potrošnjom energije i energenata, izvori obezbeđivanja potrebnih količina energije, odnosno energenata, kao i potreban nivo zaliha i rezervnih kapaciteta energetske objekata za sigurno snabdevanje kupaca energijom i energentima.

Energetski bilans donosi Vlada na predlog Ministarstva, najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu godinu.

Proizvodnja električne energije (GWh)

Izvor	2020	2021	2022	2023	2024
Termolektrane	26.428	23.734	23.459	23.501	23.219
Hidroelektrane	9.748	11.984	9.274	13.080	10.511
Vetroelektrane	975	1.084	949	1.067	1.354
Solarne elektrane	13	13	15	46	162

Uvoz - Izvoz (GWh)

Status	2020	2021	2022	2023	2024
Uvoz	5.069	6.984	8.447	5.174	6.936
Izvoz	5.675	6.333	5.696	7.363	6.416
Gubici	–	–	–	4.129	3.984

2. LIGNIT

Centralno mesto lignita u elektroenergetskom sistemu nije posledica strateške procene o optimalnom energetsom miksu već istorijskog nasleđa koje beskonačno traje bez odgovarajuće analize troškova i rizika. Energetski bilansi za period od 2020. do 2026. godine dosledno potvrđuju isti obrazac da lignit čini 98 do 99% domaćih rezervi uglja dok se gotovo celokupna domaća eksploatacija preusmerava direktno u termoelektrane. U 2020. godini taj udeo iznosio je 94%, da bi u 2022. i 2026. godini dostigao 96%. Ovaj podatak znači da praktično ne postoji strateška rezerva niti alternativna upotreba niti fleksibilnost u upravljanju resursom. Sistem počiva na jednom izvoru koji se koristi u jednu svrhu, bez ikakvog prostora za prilagođavanje u slučaju poremećaja.

Udeo termoelektrana u bruto proizvodnji električne energije iznosio je 71% u 2020. godini i postepeno je opadao na 62,35% planiranih za 2026. godinu. Ovaj pad na prvi pogled sugerise postepen zaokret ali prikriva strukturnu slabost koju isti bilans eksplicitno dokumentuje, a to je da sistem nije bio stabilan tokom nijedne godine u posmatranom periodu kada je potražnja za ugljem bila povećana. Najjasnije se to vidi u podacima o uvozu uglja.

U periodu 2020-2022. uvoz se kretao oko 1,4 miliona tona godišnje prema realizovanim statističkim podacima. Planski dokumenti za 2023. i 2024. godinu predviđali su uvoz od 4,8 odnosno 5,5 miliona tona, brojke koje odražavaju procenu systemske potrebe u godinama povećane tražnje. Realizovani uvoz za 2024. godinu, prema statističkim bilansima Republičkog zavoda za statistiku, iznosio je oko 2,83 miliona tona, što i dalje predstavlja gotovo duplo više od nivoa zabeleženog na početku serije i potvrđuje uvoznju izloženost sistema u godinama pojačane potražnje, čak i ako u manjoj meri nego što je planirano.

Ova kretanja imaju direktne implikacije za argument o "jeftinom domaćem uglju" koji dominira javnom debatom. Kada sistem u godinama povećane potrebe nije u stanju da pokrije potražnju iz domaćih kopova, pribegava uvoznom uglju koji se nabavlja po tržišnim cenama. Uvoz uglja u 2024. godini, na primer, planiran je u obimu koji je skoro četiri puta veći od uvoza u 2020. godini, što znači da je cena stabilnosti sistema bila tržišna izloženost upravo u trenucima kada su globalne cene energenata bile na istorijskim maksimumima. Taj trošak nije vidljiv u regulisanoj ceni struje za krajnjeg korisnika ali ga sistem apsorbuje i usmerava kroz druge mehanizme finansiranja.

Pored uvozne izloženosti, postoji i drugi skriveni sistemski trošak koji bilans redovno beleži i koji retko ulazi u javnu računicu, a to su gubici u prenosu i distribuciji električne energije. U periodu od 2020. do 2024. godine ti gubici kretali su se između 3.973 i 4.161 GWh godišnje, da bi u 2025. godini pali na 3.518 GWh. Radi ilustracije, gornja vrednost ovog raspona odgovara godišnjoj potrošnji električne energije više stotina hiljada domaćinstava. Ovi gubici su inherentni svakom sistemu koji se oslanja na centralizovanu termoenergetsku proizvodnju sa dugim prenosnim trasama od elektrana do krajnjih potrošača, i predstavljaju trošak koji u celosti snosi krajnji korisnik, bez obzira na to što ga nijedna stavka na računu ne imenuje eksplicitno.

Posmatrana zajedno, ova tri elementa, strukturalna monokultura lignita, uvozna izloženost u kriznim godinama i gubici u distribuciji, ocrtavaju energetske sistem u kojem stabilnost nije posledica robusnosti resursa te demonstrira odsustvo ozbiljne sistemske alternative. Argument o "stabilnoj osnovi" koji se pripisuje lignitu ne može se braniti podacima iz samog vladanog planskog dokumenta.

Proizvodnja električne energije (GWh)

Period	2020	2021	2022	2023	2024
Termoelektrane	26.428	23.734	23.459	23.501	23.219

Lignit - domaća proizvodnja

Period	2020	2021	2022	2023	2024
Proizvodnja (Mt)	39,67	36,42	35,13	31,94	31,25
Potrošnja TE (Mt)	39,14	35,43	34,5	33,88	33,70
Promena god/god	–	-8,2%	-3,5%	-9,1%	-2,2%

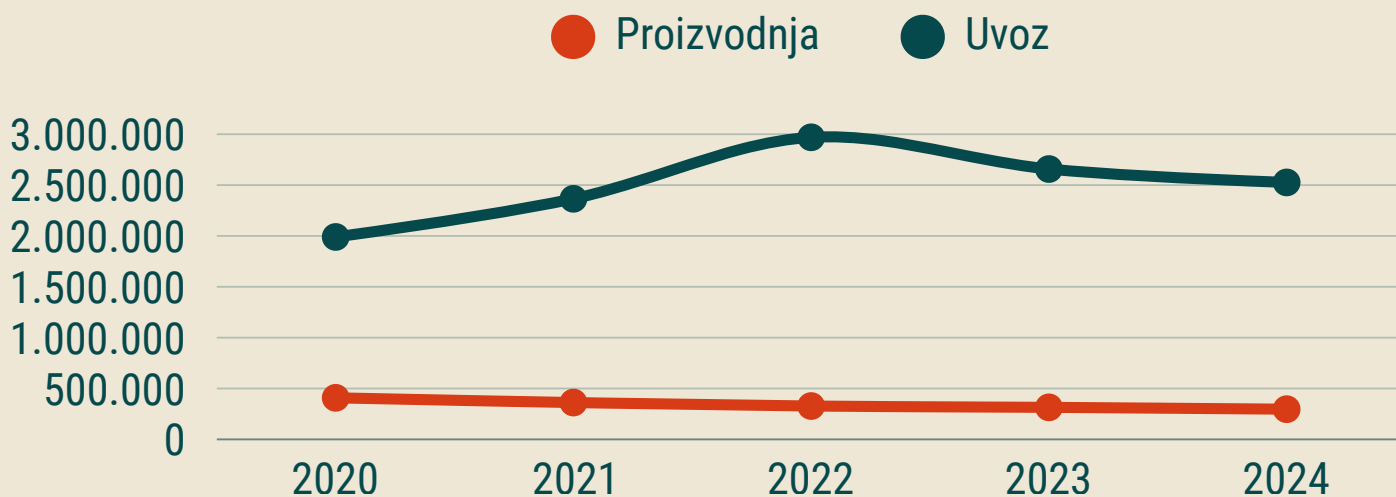
3. GAS

Prirodni gas se u energetskej politici Republici Srbije i javnom diskursu pozicionira kao most prema čistijoj energetskej budućnosti, od energenta koji je fleksibilniji od uglja, preko tehnički pouzdanijeg od obnovljivih izvora do geopolitički prihvatljivijeg od nastavka fosilne zavisnosti. Energetski bilansi za period od 2020. do 2026. godine ne potvrđuju nijedan od ovih postulata. Umesto slike pouzdanog prelaznog rešenja, podaci opisuju sistem koji je uvozno sve zavisniji. Takođe, domaća proizvodna baza kontinuirano slabi i sistem nema adekvatne kapacitete za skladištenje ni diverzifikaciju pravaca snabdevanja.

Odnos između domaće i uvozne proizvodnje gasa menja se u posmatranom periodu u jednom pravcu. Dok je u 2020. i 2021. godini domaća proizvodnja pokrivala 15% potreba, a uvoz 85%, do 2024. i 2026. godine taj odnos iznosi 9 prema 91. Ovaj pomak je posledica već strukturnog pada same proizvodnje i ne predstavlja povećanje potražnje koja je nadmašila domaće kapacitete. Domaća proizvodnja prirodnog gasa iznosila je 400 miliona kubnih metara u 2020. godini, da bi do 2024. pala na 283 miliona, a u 2026. dostigla projektovanih 280 miliona kubnih metara. Za šest godina sistem je izgubio trećinu domaće gasne osnove, a planovi za naredni period ne predviđaju preokret ovog trenda. Apsolutni obim uvoza gasa kretao se od 2.265 miliona kubnih metara u 2020. godini do 2.800 miliona u 2024, uz blago sniženje na 2.734 miliona kubnih metara planiranih za 2026. godinu. Dok je 2020. godine Srbija uvozila oko pet puta više gasa nego što ga je sama proizvodila, do 2024. i 2026. godine taj odnos dostiže između devet i deset prema jedan. Ovaj pomak nije posledica povećane potražnje koja je nadmašila domaće kapacitete i vodio je ka strukturnom padu same proizvodnje i taj odnos se sistematski pogoršava. Pored obima, jednako je važan pravac uvoza.

Prirodni gas - uvozna zaviosnost

Godina	2020	2021	2022	2023	2024
Domaća proiz. (hil. Stm ³)	408.532	362.124	327.891	314.934	296.954
Uvoz (hil. Stm ³)	1.989.886	2.365.051	2.969.595	2.657.624	2.525.934
Odnos uvoz/domaća	4,9 : 1	6,5 : 1	9,1 : 1	8,4 : 1	8,5 : 1

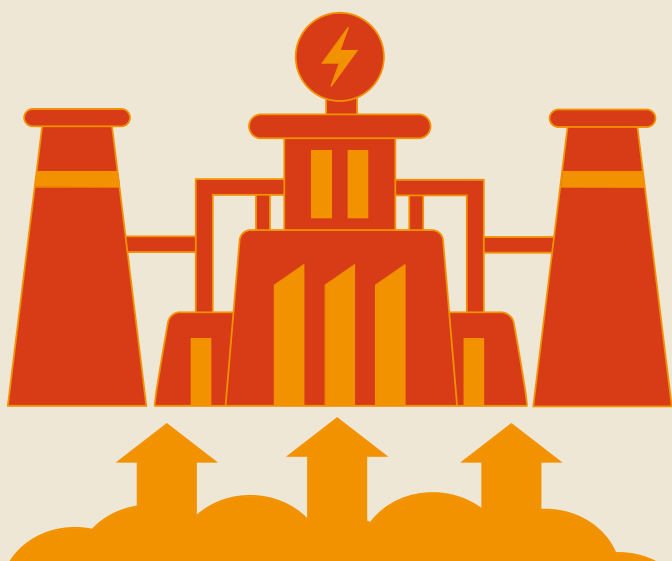

Domaća proizvodnja gasa pada konstantno.
Uvozna zaviosnost se pogoršala sa 4,9:1 na 8,5:1 za 4 godine.

Bilans za 2026. godinu, kao i svi prethodni u seriji, ne identifikuje alternativni snabdevački pravac kao operativnu stvarnost nego oslikava nerešen sgtrateški zadatak. Snabdevanje se odvija pretežno Balkanskim tokom, gasovod koji prolazi kroz Tursku i koji je izgradila i kontroliše ruska strana. Diversifikacija se pominje kao cilj, ali bez rokova, investicija ni konkretnih kapaciteta koji bi je omogućili.

Uz uvoznu zavisnost i odsustvo alternativnih pravaca, treći strukturni problem koji bilans dokumentuje je nedovoljnost domaćih skladišnih kapaciteta. Od 2022. godine Srbija je primorana da gas skladišti u mađarskim kapacitetima, jer domaće podzemno skladište "Banatski Dvor" ne obezbeđuje dovoljan operativni prostor za potrebe tržišta Srbije. Ova okolnost znači da u slučaju poremećaja u snabdevanju Republika Srbija nema neposrednu kontrolu nad sopstvenim strateškim rezervama, jer one fizički leže na teritoriji i u infrastrukturi druge države.

Kombinacija ovih podataka direktno osporava narativ o gasu kao rešenju za energetske sigurnost. Sistem koji 95% potražnje pokriva uvozom iz jednog pravca, čija domaća osnova opada bez perspektive oporavka te nema adekvatna domaća skladišta, nije energetski siguran bez obzira na to koliko je manji ugljenik od uglja. Geopolitički rizik koji je bio apstraktna pretnja do 2021. godine, kada je Balkanski tok pušten u rad, postao je konkretan plansko-operativni problem koji ni jedan od bilansa u seriji nije rešio niti ponudio vremenski okvir za njegovo rešavanje.

4. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

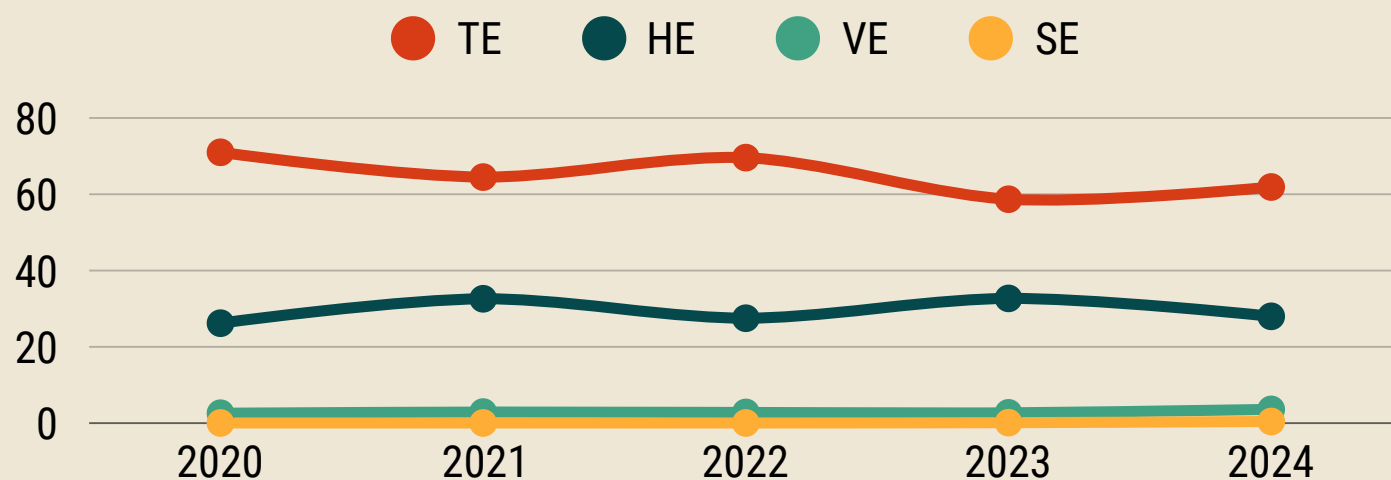
Jedan od najupornijih argumenata protiv ubrzane energetske tranzicije u Srbiji tiče se navodne marginalnosti obnovljivih izvora energije u postojećem sistemu. Prema ovom argumentu, vetar i sunce su premali, nepouzdana i nedovoljno razvijeni da bi mogli da zamene termoenergetsku osnovu u bilo kom planskom horizontu koji se može smatrati realističnim. Podaci iz Energetskih bilansa za period od 2020. do 2026. godine sistematski opovrgavaju ovu tvrdnju ali ne putem projekcija ili scenarija nego planskim kapacitetima koje je Vlada Republike Srbije sama usvojila i objavila.

Instalisana snaga vetroelektrana iznosila je 397 MW u periodu od 2020. do 2023. godine, što je odražavalo stvarni investicioni zastoje u ovom segmentu. Međutim, bilans za 2024. godinu već beleži snagu od 617 MW, 2025. dostiže 684 MW, a u 2026. planirani kapacitet iznosi 1.004 MW. Reč je o rastu od 153% u roku od tri planske godine, i to u dokumentu koji evidentira odobrene i planirane kapacitete ali ne projektuje željeno stanje. Na strani solarne energije dinamika je još izrazitija. Sa svega 10,99 MW instalisane snage u 2020. godini, solarni kapaciteti rastu na 122 MW u 2024. i dostižu 252 MW prema bilansu za 2026. godinu, što predstavlja dvadesettrećostruko uvećanje za šest godina.

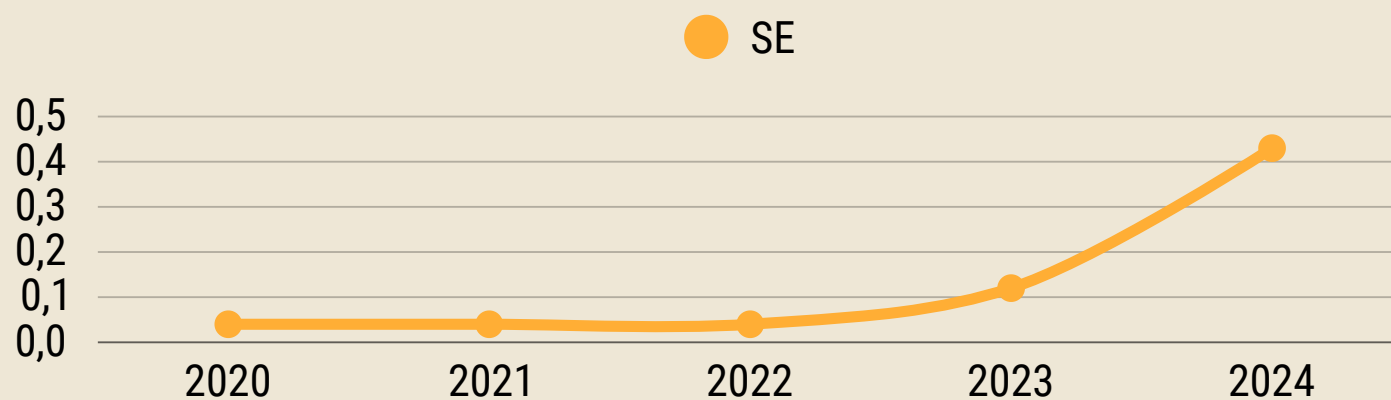
Ovaj rast kapaciteta prevodi se u merljive promene u strukturi proizvodnje električne energije. Vetroelektrane su u 2020. godini proizvele 1.079 GWh, u 2025. godini 1.639 GWh, a u 2026. planirana je proizvodnja od 2.109 GWh. Rast od 95% u šestogodišnjem periodu nije marginalna pojava i predstavlja konzistentan uzlazni niz koji ni u jednoj godini nije prekinut ni usporen. Solarni sektor beleži još strmiju putanju sa 19 GWh proizvedenih u 2020. godini na planiranih 465 GWh u 2026, što je rast koji premašuje dvadesetčetvorostruko uvećanje bez promena u ukupnoj metodologiji bilansiranja koja bi mogle da distorzuju poređenje.

Udeo obnovljivih izvora u ukupnoj proizvodnji (%)

Period	2020	2021	2022	2023	2024
Termoelektrane (ugalj)	71,1%	64,5%	69,6%	58,7%	61,9%
Hidroelektrane	26,2%	32,6%	27,5%	32,7%	28,0%
Vetroelektrane	2,6%	2,9%	2,8%	2,7%	3,6%
Solarne elektrane	0,04%	0,04%	0,04%	0,12%	0,43%

Solarna energija - trend rasta

Na nivou primarne energije, obnovljivi izvori čine 27% domaće primarne energetske baze prema proceni za 2025. godinu, dok bilans za 2026. predviđa rast na 28%. Ukupna planirana primarna proizvodnja iz obnovljivih izvora za 2026. godinu iznosi 2,779 Mtoe, što je za 7% više od procenjene vrednosti za prethodnu godinu. Ovaj podatak znači da OIE već sada čine više od četvrtine energetske osnove Srbije, i da taj udeo raste u svakom uzastopnom bilansu.

Posebno je indikativan podatak o prosumerima, to jest kupcima koji su istovremeno i proizvođači električne energije. Projektovani kapacitet ove kategorije u 2026. godini iznosi 165,917 MW, od čega je 39,1 MW novi kapacitet dodat u toku jedne planske godine. Ovaj segment je posledica autonomnih odluka fizičkih i pravnih lica koja su procenila da im je sopstvena solarna proizvodnja ekonomski isplativija od pasivne zavisnosti od mreže, a ne državnih investicija ni podsticajnih programa velikih razmera. Ova ekspanzija odvija se paralelno sa formalnim planskim procesima i sugerise da energetska tranzicija na distributivnom nivou napreduje brže nego što planski dokumenti anticipiraju.

Sve navedeno upućuje na zaključak koji je teško osporiti da obnovljivi izvori energije više nisu marginalna pojava u energetsom sistemu Republike Srbije niti daleka aspiracija energetske politike, nego su rastuća i jasno dokumentovana komponenta sistema čiji razvoj potvrđuju i zvanični planski dokumenti Vlade, dok se njihov kontinuirani rast uočava kroz čitavu posmatranu seriju energetskih bilansa.

5. FLEKSIBILNOST MREŽE

Jedan od standardnih argumenata kojima se opravdava zadržavanje termoenergetskih kapaciteta jeste da obnovljivi izvori, zbog svoje intermitentne prirode, zahtevaju stalnu termoenergetsku rezervu koja osigurava stabilnost mreže. Ovaj argument pretpostavlja da Srbija nema drugog mehanizma za upravljanje varijabilnošću u proizvodnji i potrošnji električne energije. Energetski bilansi za posmatrani period pokazuju da je takav mehanizam operativan i da njegov kapacitet kontinuirano raste, pri čemu njegovo postojanje više nije upitno.

Hidroenergetski sistem Republike Srbije obuhvata velike hidroelektrane stabilne snage između 2.970 i 3.014 MW, uz male hidroelektrane kapaciteta između 114 i 133 MW u različitim godištima serije. Unutar ovog sistema posebno mesto zauzima reverzibilna hidroelektrana Bajina Bašta, koja funkcioniše kao instrument systemske fleksibilnosti. Reverzibilne hidroelektrane mogu u zavisnosti od trenutnih potreba mreže preći iz režima potrošnje u režim proizvodnje, čime direktno kompenzuju oscilacije koje unose varijabilni obnovljivi izvori, a što ide u prilog priči o sadašnjoj operativnoj realnosti energetskog sistema Srbije.

Pumpna akumulacija, kao mera korišćenja viška električne energije za punjenje rezervoara koji se potom koriste u trenucima povećane potražnje, beleži u seriji bilansa kretanje koje odražava operativne prioritete sistema. Sa 1.370 GWh planiranih u 2020. godini vrednost pada na 790 GWh u 2022, da bi u bilansu za 2026. godinu bila planirana na 914 GWh, što je rast od 49% u odnosu na procenjenu vrednost za 2025. godinu. Rast planiranog korišćenja pumpne akumulacije direktno korespondira sa povećanjem kapaciteta vetroelektrana i solarnih postrojenja u istom periodu, što sugeriše da sistem već sada koristi hidroenergetsku fleksibilnost kao operativni odgovor na integraciju obnovljivih izvora, a ne kao scenarij koji tek treba razraditi.

6. NETO ENERGETSKA POZICIJA SRBIJE

U javnoj debati o energetskej tranziciji u Republici Srbiji povremeno se pojavljuje argument da zemlja uvozi struju zato što obnovljivi kapaciteti nisu dovoljni da pokriju domaću potražnju, te da je svako smanjenje termoenergetske osnove rizik po sigurnost snabdevanja. Energetski bilansi za period od 2020. do 2026. godine ovaj argument direktno opovrgavaju podatkom koji je prisutan u svakom godištu serije bez izuzetka. Srbija je u svim posmatranim godinama planirana kao neto izvoznik električne energije. U 2020. godini planirani izvoz iznosio je 6.337 GWh naspram uvoza od 5.142 GWh. Do 2022. izvoz raste na 7.660 GWh uz uvoz od 5.145 GWh. Bilans za 2024. godinu beleži najveći planirani izvoz u seriji od 8.050 GWh, dok uvoz iznosi 6.401 GWh. U 2026. godini planira se izvoz od 7.410 GWh naspram uvoza od 6.931 GWh, što i dalje rezultira pozitivnim neto saldom u korist izvoza.

Ovi podaci ne znače da Srbija nema potrebu za uvozom u određenim periodima ili okolnostima. Uvoz i izvoz električne energije su simultani tokovi koji odražavaju tržišnu arbitražu, sezonske varijacije i bilateralne ugovorne obaveze. Ono što godišnji neto saldo jasno pokazuje jeste da problem elektroenergetskog sistema Srbije nije nedostatak kapaciteta za pokrivanje domaće potražnje nego ukazuje da je problem struktura miksa koja nije usklađena sa klimatskim ciljevima i koja nosi uvozne troškove i geopolitičke rizike opisane u prethodnim poglavljima ovog dokumenta. Argument o kapacitetnom deficitu kao razlogu za zadržavanje termoelektrana ne može se braniti nizom bilansa koji konsistentno planiraju višak električne energije namenjen izvozu.

7. PREPORUKE

Podaci analizirani u ovom dokumentu potiču iz jednog izvora odnosno serije zvaničnih planskih dokumenata koje je Vlada Republike Srbije usvojila i objavila u periodu od 2020. do 2026. godine. Taj izvor opisuje skup merljivih promena koje se već odvijaju unutar sistema, a ne energetske tranziciju kao ideološki projekt ni kao spoljni zahtev, što je čest primer izjave u javnom prostoru. Lignit ostaje dominantan, ali njegov udeo u bruto proizvodnji pada. Gas pokriva sve manji deo potreba iz domaće osnove, dok uvozna zavisnost raste. Obnovljivi kapaciteti se više nego udvostručuju u roku od tri planske godine. Srbija je u svim godinama serije planirana kao neto izvoznik električne energije. Ove činjenice nisu sporne jer su vlastitog porekla.

Iz ovako utvrđene praktične osnove proizlaze četiri preporuke upućene nosiocima energetske politike.

Prva preporuka odnosi se na transparentno izveštavanje o troškovima fosilnih goriva. Vlada bi trebalo da u narednom ciklusu izrade energetske bilansa uvede obaveznu stavku kojom se kvantifikuju troškovi uvoza uglja i gasa po tržišnim cenama, gubici u prenosu i distribuciji i subvencije energetskom sektoru, sa jasnom raspodelom ovih troškova na kategorije krajnjih potrošača. Bez ove transparentnosti javna debata o "jeftinom uglju" ostaje neutemeljena.

Druga preporuka tiče se ubrzanja planiranja novih OIE kapaciteta u skladu sa dinamikom koja je već zabeležena u bilansu. Rast vetroelektrana i solarnih kapaciteta dokumentovan u seriji bilansa odvijao se bez koherentne planske podrške i uprkos administrativnim preprekama. Usklađivanjem planskog okvira sa faktičkim investicionim tempom, posebno u segmentu prosumera, Srbija bi mogla da iskoristi postojeći momentum bez dodatnog fiskalnog opterećenja.

Treća preporuka usmerena je na diversifikaciju gasnih pravaca snabdevanja kao vremenski određenu obavezu. Svaki bilans u seriji pominje diversifikaciju kao nerešen zadatak. Srbija je u obavezi da u okviru Ugovora o Energetskoj zajednici i procesa pristupanja EU definiše konkretan rok i investicioni plan za priključenje alternativnim gasnim pravcima, uz paralelno povećanje domaćih skladišnih kapaciteta.

Četvrta preporuka odnosi se na integraciju hidroenergetske fleksibilnosti u planove za fazno isključivanje termoelektranskih blokova. Kapaciteti reverzibilne hidroelektrane Bajina Bašta i rastući obim pumpne akumulacije već sada funkcionišu kao mehanizam sistemske ravnoteže. Planska dokumentacija trebalo bi da formalizuje ovu ulogu kroz vremenski okvir koji prati dinamiku povećanja OIE kapaciteta i koji je usklađen sa obavezama iz Zelene agende za Zapadni Balkan.

8. METODOLOŠKA NAPOMENA I IZVORI

Svi podaci korišćeni u ovom analitičkom sažetku preuzeti su isključivo iz serije Energetskih bilansa Republike Srbije za period od 2020. do 2026. godine. Reč je o planskim dokumentima koje Vlada Republike Srbije usvaja na godišnjem nivou na osnovu člana 13. stava 2. Zakona o energetici, a koji se objavljuju u Službenom glasniku Republike Srbije. Dokumenti su izrađeni u skladu sa metodologijom Međunarodne agencije za energiju i Evrostata, što obezbeđuje konzistentnost definicija i kategorija kroz celu seriju i omogućava pouzdano međugodišnje poređenje. Tamo gde je to eksplicitno naznačeno, korišćeni su i realizovani statistički podaci Republičkog zavoda za statistiku (RZS), objavljeni u okviru serije Bilten - Energetski bilansi. Ovi dokumenti sadrže finalne realizovane vrednosti i metodološki su usklađeni sa istim standardima IEA i Evrostata, ali kao statistički izvor mogu materijalno odstupati od planskih veličina Vlade Republike Srbije pre svega u podacima o razmeni električne energije i uvozu uglja. Tamo gde takvo odstupanje postoji i relevantno je za argument, u tekstu je eksplicitno naznačeno koji izvor se citira. Važno je napomenuti da svaki bilans sadrži tri vrste podataka koji uključuju realizaciju za godinu koja prethodi prethodnoj planskoj godini, procenu stanja za prethodnu plansku godinu i plan za tekuću godinu. U ovom dokumentu korišćeni su planski podaci za svaku godinu serije, osim u slučajevima kada je eksplicitno naznačeno da se radi o proceni ili realizaciji. Ova distinkcija je relevantna jer planske veličine ponekad odstupaju od naknadnih realizacija ali su metodološki konzistentne unutar serije i jedine su veličine dostupne na uniformnoj godišnjoj osnovi za ceo posmatrani period.

Nikakva eksterna ekstrapolacija, korigovanje ni prilagođavanje originalnih podataka nije vršeno. Sve konverzije između fizičkih jedinica, tamo gde su bile neophodne, sprovedene su primenom konverzionih faktora koje sami bilansi definišu u uvodnom delu svakog dokumenta.

Regulatorni institut za obnovljivu
energiju i životnu sredinu

www.reri.org.rs